

Gespreksnotitie

<i>Aan</i>	Raad
<i>Portefeuillehouder</i>	Koos Krook
<i>Onderwerp</i>	Opgave opvang asielzoekers en statushouders en de rol van het Missiehuis hierin
<i>Datum</i>	05-03-2024

Inleiding

De gemeente Goirle staat voor een grote opgave om een groeiende groep vluchtelingen passende huisvesting te bieden. Vanwege de grote opgave is het noodzakelijk om meerdere sporen te volgen. Het gaat immers om opvang op korte termijn en de fase daarna. Om deze opvang te realiseren moeten meerdere locaties in beeld worden gebracht om tot een oplossing te komen. Het college wil onderzoeken of, naast mogelijke andere oplossingen, het Missiehuis een onderdeel kan zijn van de oplossing op langere termijn. Het college is verder van plan om de noodopvang in het oude Missiehuis te verlengen tot 1 mei 2025. Dit besluit is een bevoegdheid van het college.

Deze notitie gaat over de bredere opgave waar we voor staan en de mogelijkheden van het Missiehuis als onderdeel van de oplossing.

Opgave

Er is dringend behoefte aan passende huisvesting voor verschillende (kwetsbare) groepen. Daar horen asielzoekers en statushouders ook bij. Dit zijn ingewikkelde vraagstukken in heel Nederland en dus ook in de gemeente Goirle. De gemeente is hier regionaal ook over in gesprek. Het college heeft een wettelijke plicht maar voelt het ook als zijn morele verantwoordelijkheid om te zorgen voor huisvesting en opvang. Woningcorporatie Leystromen heeft onvoldoende woningen beschikbaar om te voldoen aan alle taakstellingen.

Opvang van asielzoekers

Opgave

Per 1 februari is de “Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen” (Spreidingswet) van kracht. Doel van deze wet is om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten.

Indicatief aantal

Met de inwerkingtreding van de Spreidingswet is ook vastgesteld hoeveel opvangplekken nodig zijn voor asielzoekers voor de komende twee jaar. Deze opvangplekken worden (indicatief) verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van een gemeente. Door de aantallen van de gemeenten in de provincie bij elkaar op te tellen, ontstaat de provinciale opvangopgave. Voor de gemeente Goirle is het indicatieve aantal vastgesteld op 151.

Aanpak

Gemeenten bespreken aan de provinciale regietafels (PRT's) hoe zij gezamenlijk die opgave gaan invullen. De commissaris van de Koning coördineert deze gesprekken. Voor 1 november 2024 levert de commissaris van de Koning een verslag op aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. De bewindspersoon stelt uiteindelijk een verdeelbesluit vast. Alleen als het gemeenten niet lukt om gezamenlijk de hele provinciale opgave in te vullen, kan de staatssecretaris zelf gemeenten aanwijzen en verplichten om asielzoekers op te vangen. Na twee jaar start de cyclus opnieuw met het ramen van de hoeveelheid opvangplekken.

De gesprekken aan de provinciale regietafels worden momenteel opgestart. Dit betekent dat we lokale oplossingen moeten gaan bedenken. Er is immers ook tijd nodig voor de voorbereiding en uitvoering.

Huisvesting van statushouders

Opgave

Asielzoekers worden statushouders op het moment dat een verblijfsvergunning wordt verleend. Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) koppelt deze statushouders aan gemeenten. Gemeenten moeten zorgen voor passende woonruimte. De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar hoeveel vergunninghouders gemeenten moeten huisvesten. Dit zijn dus nieuwe inwoners voor wie wij passende woonruimte moeten regelen. Elke statushouder en eventuele nareiziger (gezinshereniging) die we huisvesten telt mee voor de realisatie van de taakstelling. De provincie houdt toezicht op de realisatie van de taakstelling.

Taakstelling

We begonnen 2024 met een achterstand op de taakstelling van 34. Daar komt de taakstelling voor het eerste halfjaar van 2024 bovenop: 26 statushouders. In totaal moeten we dus voor 1 juli 2024 60 statushouders huisvesten.

Beoordeling taakstelling door provincie

De provincie Noord-Brabant beoordeelt per kalenderjaar (voorheen was dit halfjaarlijks) de taakstelling van de gemeenten in de provincie. Inmiddels staat de gemeente Goirle onder 'actief toezicht' van de provincie: *'Een gemeente die voor de tweede achtereenvolgende keer de taakstelling niet haalt en/of een grote achterstand in de realisatie oploopt, komt onder actief toezicht te staan. Dit is trede 3A van de interventieladder. Een gemeente die in de uitvoering van het geactualiseerde Plan van Aanpak achterblijft, wordt uitgenodigd voor een bestuurlijk overleg. Dit is trede 3B'.*

Wanneer de achterstand niet ingehaald wordt, gaat de gemeente Goirle op de interventieladder naar trede 4 - vooraankondiging 'Indeplaatstelling'. Dan gaat de provincie de uitvoering tot huisvesting zelf ter hand te nemen op kosten van de gemeente. De provincie kan dan op kosten van de gemeente een pand in de gemeente gaan huren of kopen om er alsnog voor te zorgen dat de gemeentelijke taakstelling wordt ingevuld.

Aanpak

In 2023 maakten een plan van aanpak voor de versnelling van de huisvesting van statushouders. In september is een projectleider aangesteld om dit plan van aanpak te concretiseren. Dit plan leggen we medio 2024 ter vaststelling voor aan uw raad. Het plan van aanpak bevat concrete voorstellen voor 2024 en daarna om de achterstand van 2023 in te halen en de taakstelling voor 2024 en

komende jaren te halen. Zoals ook besproken met de toezichthouder van de provincie, heeft de realisatie tijd nodig.

Eén van de acties in het plan is een onderzoek naar de oplossingen die we in onze gemeente kunnen bieden en op welke locaties. Er is samenhang met de vraagstukken rond vluchtelingenopvang (Oekraïne en Spreidingswet) en flexwonen. Deze processen kosten tijd, zelfs nu dit hoge prioriteit krijgt. Het is dus geen acute oplossing voor de huisvesting van statushouders. We willen ook dat oplossingen passen bij onze dorpen en kunnen rekenen op draagvlak. Dit betekent dat we ook met inwoners in gesprek gaan als we concrete plannen gaan vormgeven.

Visie voor de langere termijn

Opvang en huisvesting van bovengenoemde doelgroepen is een urgent probleem op de korte termijn. En ook op langere termijn zullen deze opvang en huisvesting waarschijnlijk aan de orde blijven. Daarnaast ziet de gemeente ook dat bij andere bijzondere doelgroepen de huisvesting steeds meer onder druk komt te staan. In de ontwikkeling van de visie voor de langere termijn worden alle doelgroepen meegenomen. Niet alleen het Missiehuis maakt onderdeel uit van dit onderzoek. Meer locaties zijn nodig om te voldoen aan de diverse wettelijke verplichtingen.

We onderzoeken ook de ontwikkeling van flexibele en modulaire woningbouw. Hiervoor voeren we locatieonderzoek uit, werken we aan businesscases en onderzoeken we de mogelijkheden van bestaand vastgoed in de gemeente. Hiervoor werken we samen met maatschappelijke partners, waaronder Leystromen. Dit initiatief loopt parallel aan de bestuurlijke prestatieafspraken met Leystromen en hun inzet om de doorstroom in de lokale woningmarkt te bevorderen. Een doorkijk leert dat het inzetten op meerdere projecten daadwerkelijk nodig is om de taakstelling te behalen. Het spreekt voor zich dat een omgevingsdialoog wordt gevoerd over concrete plannen.

Onderzoek toekomst Missiehuis

Zoals aangegeven wil het college een breder onderzoek en omvat dit onderzoek, naast andere locaties, ook of we het Missiehuis na 1 mei 2025 kunnen blijven gebruiken voor huisvesting of opvang van vluchtelingen. We staan immers voor een grote opgave om een groeiende groep (kwetsbare) mensen passende huisvesting te bieden. We zijn al bezig met een onderzoek naar de oplossingen die we in onze gemeente kunnen bieden en op welke locaties. In het afgelopen jaar is de opvang goed verlopen. Het contact met de buurt is prettig en er is geen overlast. De pandeigenaar wil met de gemeente in gesprek over ontwikkelingsmogelijkheden. We gaan met alle betrokkenen kijken of we het Missiehuis in de toekomst kunnen blijven gebruiken voor een deel van de plekken die we nodig hebben.

Het is belangrijk dat oplossingen passen bij onze dorpen en kunnen rekenen op draagvlak. Daarom moet de buurt betrokken worden bij eventuele ontwikkelingen op deze locatie. Het spreekt voor zich dat de raad ook een rol heeft in dit proces. Door verlenging van de noodopvang hebben we ruim een jaar om een zorgvuldig proces te doorlopen.

Proces

De uitkomst van de gedachtewisseling met de raad op 12 maart neemt het college mee in het plan van aanpak en het onderzoek naar het Missiehuis. Medio 2024 bieden wij het plan van aanpak ter vaststelling aan. In het kader van het onderzoek komen we dan ook bij de raad terug. Verder spreekt het voor zich dat het college volgens de gebruikelijke procedures de raad betreft bij concrete plannen voor locaties.